

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือ

กระทรวงการต่างประเทศ, กรมอาเซียน. 20 ปี อาเซียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2530.

ชัยโชค จุลศิริวงศ์, บรรณาธิการ. 5 ทศวรรษการต่างประเทศของไทย จากความ
ขัดแย้งสู่ความร่วมมือ. กรุงเทพฯ: ฟรีสเทล, 2536. (สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ พิมพ์เผยแพร่เนื่องในวันคล้ายวันประสูติครบ
100 ปี ของพลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นราชินีวงศ์ประพันธ์
25 สิงหาคม 2534)

เชิดชาย เหล่าหล้า. อาเซียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2522.

ถนอม อานามวัฒน์. เอเชียปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา, 2526.

ถาวร สุวรรณ, บรรณาธิการ. การบริหารสไตล์โปรงใสของอานันท์ ปันยารชุน.
กรุงเทพฯ: มีเดีย บิซิเนส, 2535.

ธีระ นุชเปี่ยม. สหภาพเวียดนามและเอเชียอาคเนย์: ผลประโยชน์และสู่ทางการค้าใน
นโยบาย. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525.

ไพศาล ศรีจรัสจรรยา. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน. กรุงเทพฯ:
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2528.

รณรงค์ นพคุณ. สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือสมาคมอาเซียน.
กรุงเทพฯ: สำนักงานอาเซียนแห่งประเทศไทย, 2525-2526.

วิทยากร เชียงกุล. รัฐประหาร 23 กุมภาพันธ์ กับอนาคตของเศรษฐกิจการเมืองไทย.
กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2534.

วินิตา ศุกรเสพย์ และ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. อาเซียนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
(อาเซียนในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ). กรุงเทพฯ: สถาบันศึกษา
ความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

- ส. ศิวรักษ์. วิพากษ์ รสข. ลอกคราบนายอานันท์ ปันยารชุน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ, 2534.
- สีดา สอนศรี. ความร่วมมือส่วนภูมิภาคในเอเชียอาคเนย์. กรุงเทพฯ: ปิยะสาส์น, 2521.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เศรษฐกิจไทยในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. งานของรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน. เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: เจ พิล์ม โปรเซส, 2535.
- _____. งานของรัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน. เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป, 2535.
- _____. แนวคิดและการบริหารงานของนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ: ยูเนี่ยน โปรดักชั่น, 2535.

บทความ

- การค้าโลกกับอาเซียน. เศรษฐกิจสนเทศ 1 (มีนาคม-เมษายน 2535): 1-20.
- การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน. สยามจดหมายเหตุ 16 (20-26 ธันวาคม 2534): 1417-1418.
- การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4. สยามจดหมายเหตุ 17 (21-27 กุมภาพันธ์ 2535): 219-223.
- การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ASEAN ครั้งที่ 24. สยามจดหมายเหตุ 16 (26 กรกฎาคม-1 สิงหาคม 2534): 834-838.
- การพิจารณาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเสรีอาเซียน. สยามจดหมายเหตุ 16 (9-15 สิงหาคม 2534): 883-884.
- การรวมกลุ่มทางการค้าโลก. เศรษฐกิจสนเทศ 1 (กรกฎาคม 2535): 1-18.
- การรวมกลุ่มเศรษฐกิจเอเชียตะวันออก: แนวทางกับความเป็นไปได้. สรุปข่าวธุรกิจ 22 (16-31 พฤษภาคม 2534): 22-28.

การรวมตัวทางเศรษฐกิจของ 3 ประเทศอาเซียน. สยามจดหมายเหตุ 16
(22-28 มีนาคม 2534): 328-329.

การลงทุนจากต่างประเทศในอาเซียน: ภาวะ"เสน่ห์จาง"ในบางประเทศ.

สรุปข่าวธุรกิจ 21 (16-31 ธันวาคม 2533): 25-32.

กระทรวงพาณิชย์, กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. AFTA โอกาสและการปรับตัวของไทย.

เศรษฐกิจการพาณิชย์ 23 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2535): 1-6.

กระทรวงการต่างประเทศ, กรมอาเซียน. ข่าวอาเซียน ฉบับพิเศษ.

(8 สิงหาคม 2534): 1-14.

____. ข่าวอาเซียน ฉบับพิเศษ. (2535): 1-35.

โรกเมน จิรัชกุล. อุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศกำลังพัฒนา.

รัฐสภาสาร 39 (สิงหาคม 2534): 1-5.

AFTA เขตการค้าเสรีอาเซียน. นักอุตสาหกรรม 2 (สิงหาคม 2535): 83-86.

AFTA ศึกษาผลกระทบระดับอาเซียน. อินดีสตรี้ แม็กกาซีน 3 (เมษายน 2535)
: 62-72.

AFTA โอกาสและผลกระทบต่อประเทศไทย. เศรษฐกิจปริทัศน์ 14

(พฤษภาคม 2535): 1-21.

เขตการค้าเสรีอาเซียน: ความร่วมมือที่รอการสานต่อ. สรุปข่าวธุรกิจ 23

(16-30 เมษายน 2535): 24-28.

เขตการค้าเสรีอาเซียน: สงครามการค้าเริ่มแล้ว. หลักไท 10 (27 มกราคม-

2 กุมภาพันธ์ 2535): 27-28.

เขตการค้าเสรีสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียน (ASEAN Free Trade

Area-AFTA). นโยบายสาธารณะ 4 (จดหมายข่าวภายในของสถาบัน

นโยบายศึกษา สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.): 19.

ค้าเสรีอาเซียน. ประชาชาติธุรกิจ (ฉบับคืนกำไร). (2535): 29-58.

เฉลิมชาย ฅ หัตถ์. เขตการค้าเสรีอาเซียน. สารเสวต 25 (มิถุนายน 2535)

: 11-16.

- เฉลิมชัย คิวเรือนนท์. ไทยกับอาเซียน: 2515-2523 ศึกษาเฉพาะกรณีความสัมพันธ์
ทางการค้าระหว่างประเทศภาคี. รวมคำแห่ง 8 (2525): 98-145.
- โชคชัย กิจเกษมทวีสิน. แนวนโยบายเศรษฐกิจบิลล์ คลินตัน: ปัญหาการค้าระหว่างไทย
กับสหรัฐ. รายงานเศรษฐกิจ 26 (เมษายน 2536): 51-60.
- ฐากร พานิช. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนและคู่ทางในอนาคต.
เอเชียปริทัศน์ 3 (เมษายน 2525): 61-77.
- คณัย ปรัชญนันท์. บทสรุป: การค้าไทยต่อการรวมตัวเป็น Single Market.
ผู้ส่งออก (บิกซ์หลัง มีนาคม 2533): 17-18.
- ทรงศักดิ์ สายเชื้อ. การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 4: เขตการค้าเสรีอาเซียนและ
อาเซียนโฉมหน้าใหม่. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย 1
(มีนาคม-เมษายน 2535): 21-25.
- ธีระ นุชเปี่ยม. อาเซียน: แนวความคิดว่าด้วยความร่วมมือระดับภูมิภาค.
เอเชียปริทัศน์ 3 (เมษายน 2525): 11-26.
- นรานันท์ แสงอาทิตย์. เขตการค้าเสรีอาเซียน ยกแรกก็ส่อเค้าล้ม. ข่าวพิเศษ 15
(2-8 ธันวาคม 2534): 34-36.
- NAFTA: สาธารณะและผลกระทบต่ออุตสาหกรรมส่งออกของไทย. เศรษฐกิจปริทัศน์ 15
(มกราคม 2536): 1-16.
- นายกรัฐมนตรีเียนอินโดนีเซีย. สยามจดหมายเหตุ 16 (14-20 มิถุนายน 2534)
: 645-650.
- นายกรัฐมนตรีเียนมาเลเซียและสิงคโปร์. สยามจดหมายเหตุ 16 (21-27 มิถุนายน
2534): 673-678.
- นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์เียนไทย. สยามจดหมายเหตุ 16 (5-11 กรกฎาคม 2534)
: 729-730.
- แนวโน้มการรวมกลุ่มเศรษฐกิจการค้าและผลกระทบต่อประเทศไทย. ผู้ส่งออก
(บิกซ์แรก มกราคม 2535): 71-74.
- พรพิมล ศรีโรชติ. ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก: ด้านเศรษฐกิจ.

ข่าวเอเชียศึกษา 7 (กรกฎาคม-กันยายน 2534): 3-7.

รายงานผลการหารือข้อเสนอการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน. สยามจดหมายเหตุ 16

(27 กันยายน-3 ตุลาคม 2534): 1077-1078.

ลาววัลย์ ถนัดศิลปกุล. เขตการค้าเสรีอาเซียน. วารสารกฎหมายสุโขทัยธรรมมาธิราช 4

(ธันวาคม 2535): 115-130.

วารสารชาวบ้าน (ประมวลมติคณะรัฐมนตรี). 16 (มีนาคม 2534): 1-2.

____. 16 (เมษายน 2534): 41-42.

____. 16 (พฤษภาคม 2534): 13-14.

____. 16 (ตุลาคม 2534): 6-7.

วิลาวัลย์ วิวัฒนาภักดิ์. ค่าอาพค้า 5 ปี จะพิสูจน์ว่าใครแน่กว่ากัน. ผู้จัดการ 9

(มีนาคม 2535): 143-178.

วุฒิสักดิ์ ลากเจริญทรัพย์. ประชุมอาเซียนสุด ๆ ไปเลย. ข่าวพิเศษ 15

(3-9 กุมภาพันธ์ 2535): 40-41.

สถานการณ์เศรษฐกิจ 11 (กรกฎาคม 2534): 7-9.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. ระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่และผลกระทบต่อเอเชีย.

เอเชียปริทัศน์ 13 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2535): 27-34.

สยามจดหมายเหตุ 13 (3-9 มิถุนายน 2531): 621-622.

____. 15 (11-17 มีนาคม 2533): 21.

____. 16 (28 มิถุนายน - 4 กรกฎาคม 2534): 701-708.

____. 17 (7-13 กุมภาพันธ์ 2535): 157.

____. 17 (28 กุมภาพันธ์-5 มีนาคม 2535): 251-252.

____. 17 (6-12 มีนาคม 2535): 273-278.

____. เสนาธิปไตย 41 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2535): 8-12.

สยามรัฐ (23 มิถุนายน 2533) : 123-125. (ฉบับพิมพ์ครบรอบ 40 ปี)

สมบูรณ์ ศิริประชัย. ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2533 และแนวโน้มปี 2534.

เสนาธิปไตย 40 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2534): 84-92.

- สุชาติ ธาดาธำรงเวช. การปรับตัวของไทยเพื่อเตรียมรับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
ในทวีปยุโรปและอเมริกา. รัฐสารวิรัช 34 (มกราคม 2535): 65-71.
- โรสกี คิริ. ทาไมต้องมีอาฟต้า. ธรรมนิติ (เอกสารภายใน) 12
(ตุลาคม 2535): 88-92.
- อนงค์ ปานคำ. เขตการค้าเสรีอาเซียน. บทคัดย่อ 49 (มิถุนายน 2536): 59-83.
- อนุสรณ์ ศิริชาติ. ฐานหละ "อาฟต้า" อุปสรรคปัญหาอีกพะเรอเกวียน. ข่าวพิเศษ 15
(3-9 กุมภาพันธ์ 2535): 35-38.
- อาเซียน. เอเชียรายปี 1992/2535 (มิถุนายน 2535): 46-51.
- อาเซียน: ท่าเลทองของการลงทุนจากต่างประเทศ. สรุปข่าวธุรกิจ 21
(16-31 พฤษภาคม 2533): 24-32.
- อานันท์ ปันยารชุน ประธานสภาอุตสาหกรรม ผู้นำเครือข่ายสหยูเนียน กรู๊ป.
อินคัสตรี แมกกาซีน 2 (มิถุนายน 2533): 65-72.
- อาฟต้าและกลยุทธ์การส่งเสริมการลงทุนของอาเซียน. วารสารส่งเสริมการลงทุน 4
(มีนาคม-เมษายน 2536): 38-44.
- อาฟต้าของอาเซียน. นักอุตสาหกรรม 1 (กุมภาพันธ์ 2535): 70-80.

เอกสารอื่น ๆ

- กระทรวงการต่างประเทศ. เอกสารในการเสวนาระหว่าง ฯพณฯ อาสา สารสินและคณะ
กัมนักวิชาการ. ณ โรงแรมอิมพีเรียล 24 สิงหาคม 2534. (อัคราเนา)
_____. เอกสารในการสัมมนาเรื่องการประชุมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ: ผลกระทบ
ที่มีต่อประเทศไทย. ณ โรงแรมรอยัลลอร์ดคิด
ระหว่างวันที่ 15-16 สิงหาคม 2534. (อัคราเนา)
- The Center for ASEAN and Pacific Policy Study. ภูมิหลังความร่วมมือ
ในกลุ่มประเทศอาเซียน. เอกสารในการสัมมนาเรื่อง ASEAN After the
Third Summit: Issues and Prespects. ณ สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์ ระหว่างวันที่ 6-7 กุมภาพันธ์ 2532.

- ธนาสฤยดี สตะเวทิน. นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลอินทน์. เอกสารในการสัมมนา เรื่อง 10 เดือน รัฐบาลอินทน์. ณ บัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 21 ธันวาคม 2534.
- พรรณฉิมล สุวรรณพงศ์. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้อาเซียน: การสำรองเพื่อความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- พิชญ สุวรรณะชญ. สองทศวรรษพัฒนาการของอาเซียน (2510-2530) สาขาวิชาการระหว่างประเทศและการทูต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- เพ็ญศรี บุญรัตน์. ผลทางด้านการค้าและเศรษฐกิจของการรวมกลุ่มอาเซียนที่มีต่อประเทศสมาชิกและโดยเฉพาะประเทศไทย สาขาวิชาการตลาด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- มาลินดา มบุญชัย. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจภายใต้อาเซียน: การค้าระดับภูมิภาค สาขาวิชาการระหว่างประเทศและการทูต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- รัชนิกร บุญ-หลง. เอกสารการวิจัยเรื่อง "ประเทศไทยในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) พ.ศ.2510-2530. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- รัตนา ศิลปโสภณกุล. ความสัมพันธ์ทางการค้าไทย-อาเซียน ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการให้สิทธิพิเศษทางการค้าของอาเซียน สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA). กรุงเทพฯ: สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, 2535.

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. เขตการค้าเสรีอาเซียน: ข้อมูลเบื้องต้น.

กรุงเทพฯ: สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2535.

____. เขตการค้าเสรีอาเซียน: ประเทศคู่ค้าสำคัญ. กรุงเทพฯ:

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2535.

อรรถ พงสมุท. คณะรัฐมนตรีไทย สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กระทรวงการคลัง. รายงานการประชุมคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือ

ของอาเซียนในด้านศุลกากร, ครั้งที่ 1/2534. 29 กรกฎาคม 2534.

____. รายงานการประชุมคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของ

อาเซียนในด้านศุลกากร, ครั้งที่ 2/2534. 22 สิงหาคม 2534.

____. รายงานการประชุมคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของ

อาเซียนในด้านศุลกากร, ครั้งที่ 3/2534. 2 ธันวาคม 2534.

____. รายงานการประชุมคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของ

อาเซียนในด้านศุลกากร, ครั้งที่ 1/2535. 6 มกราคม 2535.

____. หนังสือที่ กค 0302/67393 เรื่องข้อเสนอเขตการค้าเสรีอาเซียน

ถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี. 6 ธันวาคม 2534.

____. โครงสร้างของอาเซียนในปัจจุบัน. เอกสารประกอบการประชุมของ

คณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของอาเซียนในด้านศุลกากร,

ครั้งที่ 1/2534. 29 กรกฎาคม 2534.

____. งานด้านศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน. เอกสารประกอบการ

ประชุมของคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของอาเซียนในด้าน

ศุลกากร, ครั้งที่ 1/2534. 29 กรกฎาคม 2534.

____. สรุปสถานะความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน.

____. ความร่วมมือด้านการค้าของอาเซียน.

- กระทรวงการคลัง. ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมและการลงทุนของอาเซียน.
- ____. สรุปแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและทิศทางของอาเซียน.
- ____. การรวมกลุ่มเศรษฐกิจ.
- กระทรวงพาณิชย์. หนังสือที่ พณ 0704/8545 เรื่อง ข้อเสนอเขตการค้าเสรีอาเซียน
ของไทย ถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี. 27 ธันวาคม 2534.
- กระทรวงการต่างประเทศ. สำเนาบันทึกการหารือข้อราชการระหว่าง
 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย กับ นายกรัฐมนตรีแห่งสิงคโปร์.
ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล. 24 มิถุนายน 2534.
- ____. ผลการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (SEOM) สมัยพิเศษ
ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 15-16 มีนาคม 2534.
- ณรงค์ชัย อัครเศรณี. รายงานผลการประชุมร่างข้อตกลงเรื่อง AFTA ของ SEOM
Preparatory Committee ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 20-21 ธันวาคม 2534
ณ ประเทศสิงคโปร์ ถึง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี. 24 ธันวาคม 2534.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 218/2534 เรื่อง การแต่งตั้ง
คณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของอาเซียนในด้านศุลกากร.
19 มิถุนายน 2534.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. หนังสือที่ นร 0113/17167 เรื่อง ข้อเสนอเขตการค้า
เสรีอาเซียน ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง. 12 ธันวาคม 2534.
- ____. หนังสือที่ นร 0113/17168 เรื่อง ข้อเสนอเขตการค้า
เสรีอาเซียน ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์. 12 ธันวาคม 2534.
- ____. หนังสือที่ นร 0113/17859 เรื่อง ผลการประชุมร่างข้อตกลง AFTA
ประเทศสิงคโปร์ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง. 27 ธันวาคม 2534.

หนังสือพิมพ์

- เขตการค้าเสรี ผลงานฉบับแดงรัฐบาลไทย. กรุงเทพธุรกิจ (23 ตุลาคม 2534): 8.
ตั้งเขตค้าเสรีอาเซียน ชื่อนาคคสินค้าไทยแจ้ว. มติชน (29 มกราคม 2534): 2.

- ไทย-อินโด สองชั่วอานาจาอาเซียน. สยามรัฐ (15 กรกฎาคม 2533): 21-22.
- ธุรกิจมีเวลา 10 เดือนปรับตัวรับ AFTA. ผู้จัดการ (29 มกราคม 2535): 1.
- ผลกระทบต่อไทย: จากการตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน. ผู้จัดการ
(12 ตุลาคม 2535): 7.
- มติชน (15 สิงหาคม 2534): 3.
- _____. (12 สิงหาคม 2535): 6.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน. กรุงเทพธุรกิจ
(8 เมษายน 2535): 4.
- _____. "ระบียบเศรษฐกิจโลกาใหม่กับภูมิภาคเอเชีย," กรุงเทพธุรกิจ
(30 กันยายน 2534): 19.
- สราวุณี สิงห์เอี่ยม. ไทยพลิกกลับมาเป็นผู้นำอาฟต้า. มติชน
(12 ธันวาคม 2535): 6.
- สุชาติ ธาดาธำรงเวช. "เขตการค้าเสรีหัวทอกผู้ศีกยุโรป-อเมริกาเหนือ,"
กรุงเทพธุรกิจ (1 พฤศจิกายน 2534): 8.
- อาเซียนเห็นพ้องตั้งเขตการค้าเสรี. สยามรัฐ (28 มกราคม 2535): 1,16.
- "อาฟต้า" ไทยจะรุกหรือถอย. ไทยรัฐ (7 ธันวาคม 2535): 7.
- อาฟต้า: เขตการค้าเสรีอาเซียน. บ้านเมือง (14 กุมภาพันธ์ 2536): 17.

สัมภาษณ์

- ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี. อคติที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจของ
อาเซียน และคณะกรรมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของอาเซียนในด้าน
ศุลกากร. สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2537.
- ชาณชัย จรรย์วัฒนากิจ. เจ้าหน้าที่กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ.
สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2537.
- ไพโรจน์ เกษมณังกิจ. ที่ปรึกษาคณะกรรมการอุตสาหกรรมแร่ธาตุและพลังงาน (COIME)
ของกระทรวงการคลัง. สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2537.

ภาษาอังกฤษBooks

- Arizon, C.J. Liberalization of Non-Tariff Measures in the ASEAN Preferential Trading Arrangement. Geneva: UNCTAD, 1982.
- ASEAN ONWARDS: An Approach for a New Dynamic Cooperation.
The paper prepared for 44th ASEAN-CCI Council Meeting at Chiang Mai, Thailand; (January 12-15, 1993) Jakarta: The ASEAN Secretariat, 1993.
- Broinowski, Alison, ed. ASEAN into the 1990s. Hong Kong: The Macmillan Press, 1990.
- Gerald Tan. Trade Liberalization in ASEAN. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1982.
- John Wong. ASEAN Economics in Perspective : A Comparative Study of Indonesia, Malaysia, The Philippines, Singapore and Thailand. New York: Mac Millan Press, 1979
- Jorgensen-Dahl, Arnfinn. Regional organization and order in Southeast Asia. Hong Kong: The MacMillan Press, 1982.
- Juanjai Ajanant. Non-tariff Barriers in ASEAN: A View from Thailand. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1984.
- Narongchai Akrasanee. Economic Development of Thailand and ASEAN Economic Co-operation with Special Reference to Commodity Problems. in ASEAN in a Changing Pacific and World Economy pp.315-343. edited by Ross Garnaut. Canberra: Australian National University, 1978.

- Odaka, Konosuke. Southeast Asian Economies in Transition. in Asian Economic Development: Present and Future, pp.195-215. Berkeley: University of California, 1985.
- Office of the Prime Minister, The Secretariat of the Prime Minister. Management, Reform and Vision: A Selection of Speeches by Prime Minister Anand Panyarachun December 1991 - March 1992. Vol 2. Bangkok: The Secretariat of the Prime Minister, 1992.
- Pearl Imada & Seiji Naya. AFTA: The Way Ahead Singapore : Institute of Southeast Asian Studies, 1992.
- Rieger, Christoph Hans. ASEAN Co-operation and Intra-ASEAN trade. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1985.
- _____. ASEAN Economic Co-operation. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 1991.
- Rosenau, James N. Toward the Study of National & International Linkages. in Linkage Politics, pp.44-63. New York: The Free Press, 1969.
- Rosenau, James N., Thompson, Kenneth W. and Gavin, Boyd. World Politics An Introduction. New York: The Free Press, 1976.
- Seiji Naya. The Future of ASEAN Economic Cooperation: Implications of the Changing World Environment. The paper prepared for the Seminar of ASEAN after the Third Summit, Issues and Prespects. February 6-7, 1989.
- Solidum, Estrella D. Bilateral Summitry in ASEAN. Manila: Foreign Service Institution, 1983.

- Solidum, Estrella D. Towards a Southeast Asian Community.
Quezon City: University of Philippine Press, 1974.
- Suriyamongkol, Marjorie L. Politics of ASEAN Economic
Co-operation. Singapore: Kim Hup Lee Printing, 1988.
- Thakur Phanit. Regional Integration Attempts in Southeast Asia:
A Study of ASEAN'Problem and Progress.
Ph.d. Disserttation Pemsylvania State University, 1986.
- The ASEAN Economic Research Unit. The Tasks Ahead. A report of
a calloquium on ASEAN Economic Co-operation. Singapore:
Institute of Southeast Asian Studies, 1987.
- The ASEAN Secretariat. AFTA Reader: Questions and Answers on the
CEPT for AFTA. Jakarta: The ASEAN Secretariat, 1993.
- The Secretariat of the Group of Fourteen. ASEAN tha Way Forward.
Kuala Lumpur: Institute of Strategic and International
(ISIS), 1987.
- We need a Master Plan for Economic Cooperation. [interview with
Mr.Anand Panyarachun] in ASEAN-CCI 1982 Handbook
pp.123-124. Bangkok: The Investor publications, 1982.

Articles

- Amnuay Veerawan. Savings, Investment and Policy Links in Economic
Development. เศรษฐกิจ 22 (สิงหาคม 2533): 395-406.
- Buszynski, Leszek. ASEAN : A Changing Regional Role.
ASEAN Survey (July 1987): 780-783.
- Chaiyong Satjipanon. AFTA: The First Step toward ASEAN Economic
Integration" สราจรรมย์ (10 กุมภาพันธ์ 2535): 65-70.

- Indorf, Hans H. ASEAN and the Theory of regionalism:
a conceptual note. เอเชียปริทัศน์ 3 (เมษายน 2525): 1-9.
- Jeffrey E.Garten. Trade Blocs and the Evolving World Economy.
Current History (January 1989): 54.
- Khatharya Um. Thailand and the Dynamics of Economic and Security
Complex in Mainland Southeast Asia. Contemporary
Southeast Asia. (December 1991): 245-270.
- Mark, Rolls G. ASEAN: Wherefrom and Whereto ? Contemporary
Southeast Asia. (December 1991): 315-322.
- Mari Pangestu, Hadi Soesastro and Mubariq Ahmad. A New Look at
Intra-ASEAN Economic Cooperation. ASEAN Economic
Bulletin 8 (March 1992): 333-352.
- Narongchai Akrasanee. The case for a strong Asean trade area.
The Nation (23 October 1991): B3.
- Paipal Sricharatchanya. A Free-For-None. Far Eastern Economic
Review (September 1985): 76.
- The 24th ASEAN Ministerial Meeting. Thailand Foreign Affairs
Newsletter 8 (August 1991): 2-13.

Other material

- Narongchai Akrasanee. Thailand in the International Economic
Community. A paper presented at the 1969 TDRI Year-End
Conference, Chon Buri. December 16-17, 1989.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
เอกสารจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน

FRAMEWORK AGREEMENT ON ENHANCING ASEAN ECONOMIC COOPERATION

The Sultan of Brunei Darussalam, the President of the Republic of Indonesia, the Prime Minister of Malaysia, the President of the Republic of the Philippines, the Prime Minister of the Republic of Singapore and the Prime Minister of the Kingdom of Thailand:

REAFFIRMING their commitment to the ASEAN Declaration of 8 August 1967, the Declaration of ASEAN Concord of 24 February 1976, the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia of 24 February 1976, the 1977 Accord of Kuala Lumpur and the Manila Declaration of 15 December 1987;

DESIRING to enhance intra-ASEAN economic cooperation to sustain the economic growth and development of all Member States which are essential to the stability and prosperity of the region;

REITERATING their commitment to the principles of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as "GATT");

RECOGNISING that tariff and non-tariff barriers are impediments to intra-ASEAN trade and investment flows, and that existing commitments to remove these trade barriers could be extensively improved upon;

NOTING the significant unilateral efforts made by Member States in recent years to liberalise trade and promote investments, and the importance of extending such policies to further open up their economies, given the comparative advantages and complementarity of their economies;

RECOGNISING that Member States, having different economic interests could benefit from sub-regional arrangements;

CONSCIOUS of the rapid and pervasive changes in the international political and economic landscape, as well as both challenges and opportunities yielded thereof, which need more cohesive and effective performance of intra-ASEAN economic cooperation;

MINDFUL of the need to extend the spirit of friendship and cooperation among Member States to other regional economies, as well as those outside the region which contribute to the overall economic development of Member States;

RECOGNISING further the importance of enhancing other fields of economic cooperation such as in science and technology, agriculture, financial services and tourism;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:**Article 1: Principles**

- 1 Member States shall endeavour to strengthen their economic cooperation through an outward-looking attitude so that their cooperation contributes to the promotion of global trade liberalisation.
- 2 Member States shall abide by the principle of mutual benefit in the implementation of measures of initiatives aimed at enhancing ASEAN economic cooperation.
- 3 All Member States shall participate in intra-ASEAN economic arrangements. However, in the implementation of these economic arrangements, two or more Member States may proceed first if other Member States are not ready to implement these arrangements.

Article 2: Areas of Cooperation***A Cooperation in Trade***

- 1 All Member States agree to establish and participate in the ASEAN Free Trade Area (AFTA) within 15 years. A ministerial-level Council will be set up to supervise, coordinate and review the implementation of the AFTA.
- 2 The Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme shall be the main mechanism for the AFTA. For products not covered by the CEPT Scheme, the ASEAN Preferential Trading Arrangements (PTA) or any other mechanism to be agreed upon, may be used.
- 3 Member States shall reduce or eliminate non-tariff barriers between and among each other on the import and export of products as specifically agreed upon under existing arrangements or any other arrangements arising out of this Agreement.
- 4 Member States shall explore further measures on border and non-border areas of cooperation to supplement and complement the liberalisation of trade.

B Cooperation in Industry, Minerals and Energy

- 1 Member States agree to increase investments, industrial linkages and complementarity by adopting new and innovative measures, as well as strengthening existing arrangements in ASEAN.
- 2 Member States shall provide flexibility for new forms of industrial cooperation. ASEAN shall strengthen cooperation in the development of the minerals sector.

3 Member States shall enhance cooperation in the field of energy, including energy planning, exchange of information, transfer of technology, research and development, manpower training, conservation and efficiency, and the exploration, production and supply of energy resources.

C Cooperation in Finance and Banking

1 Member States shall strengthen and develop further ASEAN economic cooperation in the field of capital markets, as well as find new measures to increase cooperation in this area.

2 Member States shall encourage and facilitate free movement of capital and other financial resources, including further liberalisation of the use of ASEAN currencies in trade and investments, taking into account their respective national laws, monetary controls and development objectives.

D Cooperation in Food, Agriculture and Forestry

1 Member States agree to strengthen regional cooperation in the areas of development, production and promotion of agricultural products for ensuring food security and upgrading information exchanges in ASEAN.

2 Member States agree to enhance technical joint cooperation to better manage, conserve, develop and market forest resources.

E Cooperation in Transportation and Communications

1 Member States agree to further enhance regional cooperation for providing safe, efficient and innovative transportation and communications infrastructure network.

2 Member States shall also continue to improve and develop the intra-country postal and telecommunications system to provide cost-effective, high quality and customer-oriented services.

Article 3: Other Areas of Cooperation

1 Member States agree to increase cooperation in research and development, technology transfer, tourism promotion, human resource development and other economic-related areas. Full account shall also be taken of existing ASEAN arrangements, in these areas.

2 Member States, through the appropriate ASEAN bodies, shall regularly consult and exchange views on regional and international developments and trends, and identify ASEAN priorities and Challenges.

Article 4: Sub-regional Economic Arrangements

Member States acknowledge that sub-regional arrangements among themselves, or between ASEAN Member States and non-ASEAN economies, could complement overall ASEAN economic cooperation.

Article 5: Extra-ASEAN Economic Cooperation

To complement and enhance economic cooperation among Member States, and to respond to the rapidly changing external conditions and trends in both the economic and political fields, Member States agree to establish and/or strengthen cooperation with other countries, as well as regional and international organisations and arrangements.

Article 6: Private Sector Participation

Member States recognise the complementarity of trade and investment opportunities, and therefore encourage, among others, cooperation and exchanges among the ASEAN private sectors, and between ASEAN and non-ASEAN private sectors, and the consideration of appropriate policies aimed at promoting greater intra-ASEAN and extra-ASEAN investments and other economic activities.

Article 7: Monitoring Body

The ASEAN Secretariat shall function as the body responsible for monitoring the progress of any arrangements arising from this Agreement. Member States shall cooperate with the ASEAN Secretariat in the performance of its duties.

Article 8: Review of Progress

The ASEAN Economic Ministers' Meeting and its subsidiary bodies shall review the progress of implementation and coordination of the elements contained in this Agreement.

Article 9: Settlement of Disputes

Any differences between the Member States concerning the interpretation or application of this Agreement or any arrangements arising therefrom shall, as far as possible, be settled amicably between the parties. Whenever necessary, an appropriate body shall be designated for the settlement of disputes.

Article 10: Supplementary Agreements or Arrangements

Appropriate ASEAN economic agreements or arrangements, arising from this Agreement, shall form an integral part of this Agreement.

Article 11: Other Agreements

1 This Agreement or any action taken under it shall not affect the rights and obligations of the Member States under any existing agreements to which they are parties.

2 Nothing in this Agreement shall affect the power of Member States to enter into other agreements not contrary to the terms and objectives of this Agreement.

Article 12: General Exceptions

Nothing in this Agreement shall prevent any Member State from taking action and adopting measures which it considers necessary for the protection of its national security, the protection of public morals, the protection of human, animal or plant life and health, and the protection of articles of artistic, historic and archaeological value.

Article 13: Amendments

All Articles of this Agreement may be modified through amendments to this Agreement agreed upon by all the Member States. All amendments shall become effective upon acceptance by all Member States.

Article 14: Entry Into Force

This Agreements shall be effective upon signing.

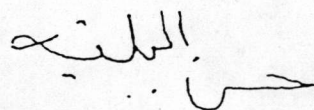
Article 15: Final Provision

This Agreement shall be deposited with the Secretary General of the ASEAN Secretariat who shall promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned have signed this Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation.

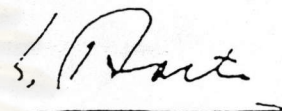
DONE at Singapore, this 28th day of January, 1992 in a single copy in the English language.

For Brunei Darussalam:

HAJI HASSANAL BOLKIAH
Sultan of Brunei Darussalam

For the Republic of Indonesia:

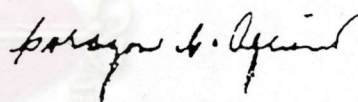
SOEHARTO
President

For Malaysia:

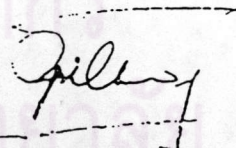
DR MAHATHIR BIN MOHAMAD
Prime Minister

For the Republic of the Philippines:

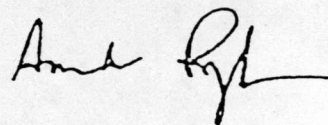
CORAZON C AQUINO
President

For the Republic of Singapore:

GOH CHOK TONG
Prime Minister

For the Kingdom of Thailand:

ANAND PANYARACHUN
Prime Minister

AGREEMENT ON THE COMMON EFFECTIVE PREFERENTIAL TARIFF (CEPT) SCHEME FOR THE ASEAN FREE TRADE AREA (AFTA)

The Governments of Brunei Darussalam, the Republic of Indonesia, Malaysia, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore and the Kingdom of Thailand, Member States of the Association of South East Asian Nations (ASEAN):

MINDFUL of the Declaration of ASEAN Concord signed in Bali, Indonesia on 24 February 1976 which provides that Member States shall cooperate in the field of trade in order to promote development and growth of new production and trade;

RECALLING that the ASEAN Heads of Government, at their Third Summit Meeting held in Manila on 13–15 December 1987, declared that Member States shall strengthen intra-ASEAN economic cooperation to maximise the realisation of the region's potential in trade and development;

NOTHING that the Agreement on ASEAN Preferential Trading Arrangements (PTA) signed in Manila on 24 February 1977 provides for the adoption of various instruments on trade liberalisation on a preferential basis;

ADHERING to the principles, concepts and ideals of the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed in Singapore on 28 January 1992;

CONVINCED that preferential trading arrangements among ASEAN Member States will act as a stimulus to the strengthening of national and ASEAN economic resilience, and the development of the national economies of Member States by expanding investment and production opportunities, trade, and foreign exchange earnings;

DETERMINED to further cooperate in the economic growth of the region by accelerating the liberalisation of intra-ASEAN trade and investment with the objective of creating the ASEAN Free Trade Area using the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme;

DESIRING to effect improvements on the ASEAN PTA in consonance with ASEAN's international commitments;

HAVE AGREED AS FOLLOWS :

Article 1: Definitions

For the purposes of this Agreements :

1 "CEPT" means the Common Effective Preferential Tariff, and it is an agreed effective tariff, preferential to ASEAN, to be applied to goods originating from ASEAN Member States, and which have been identified for inclusion in the CEPT Scheme in accordance with Articles 2 (5) and 3.

- 2 "Non-Tariff Barriers" mean measures other than tariffs which effectively prohibit or restrict import or export of products within Member States.
- 3 "Quantitative restrictions" mean prohibitions or restrictions on trade with other Member States, whether made effective through quotas, licences or other measures with equivalent effect, including administrative measures and requirements which restrict trade.
- 4 "Foreign exchange restrictions" mean measures taken by Member States in the form of restrictions and other administrative procedures in foreign exchange which have the effect of restricting trade.
- 5 "PTA" means ASEAN Preferential Trading Arrangements stipulated in the Agreement on ASEAN Preferential Trading Arrangements, signed in Manila on 24 February 1977, and in the Protocol on Improvements on Extension of Tariff Preferences under the ASEAN Preferential Trading Arrangements (PTA), signed in Manila on 15 December 1987.
- 6 "Exclusion List" means a list containing products that are excluded from the extension of tariff preferences under the CEPT Scheme.
- 7 "Agricultural products" means:
  - (a) agricultural raw materials/unprocessed products covered under Chapters 1-24 of the Harmonised System (HS), and similar agricultural raw materials/unprocessed products in other related HS Headings; and
  - (b) products which have undergone simple processing with minimal change in form from the original products.

Article 2: General Provisions

- 1 All Member States shall participate in the CEPT Scheme.
- 2 Identification of products to be included in the CEPT Scheme shall be on a sectoral basis, i.e., at HS 6-digit level.
- 3 Exclusions at the HS 8/9 digit level for specific products are permitted for those Member States, which are temporarily not ready to include such products in the CEPT Scheme. For specific products, which are sensitive to a Member State, pursuant to Article 1 (3) of the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation, a Member State may exclude products from the CEPT Scheme, subject to a waiver of any concession herein provided for such products. A review of this Agreement shall be carried out in the eighth year to decide on the final Exclusion List or any amendment to this Agreement.
- 4 A Product shall be deemed to be originating from ASEAN Member States, if at least 40% of its content originates from any Member State.
- 5 All manufactured products, including capital goods, processed agricultural products and those products falling outside the definition of agricultural products, as set out in this Agreement, shall be in the CEPT Scheme. These products shall automatically be subject to the schedule of tariff reduction,

as set out in Article 4 of this Agreement. In respect of PTA items, the schedule of tariff reduction provided for in Article 4 of this Agreement shall be applied, taking into account the tariff rate after the application of the existing margin of preference (MOP) as at 31 December 1992.

6 All products under the PTA which are not transferred to the CEPT Scheme shall continue to enjoy the MOP existing as at 31 December 1992.

7 Member States, whose tariffs for the agreed products are reduced from 20% and below to 0%–5%, even though granted on an MFN basis, shall still enjoy concessions. Member States with tariff rates at MFN rates of 0%–5% shall be deemed to have satisfied the obligations under this Agreement and shall also enjoy the concessions.

Article 3: Product Coverage

This Agreement shall apply to all manufactured products, including capital goods, processed agricultural products, and those products falling outside the definition of agricultural products as set out in this Agreement. Agricultural products shall be excluded from the CEPT Scheme.

Article 4: Schedule of Tariff Reduction

1 Member States agree to the following schedule of effective preferential tariff reductions:

- (a) The reduction from existing tariff rates to 20% shall be done within a time frame of 5 years to 8 years, from 1 January 1993, subject to a programme of reduction to be decided by each Member State, which shall be announced at the start of the programme. Member States are encouraged to adopt an annual rate of reduction, which shall be $(X-20)\%/5$ or 8, where X equals the existing tariff rates of individual Member States.
- (b) The subsequent reduction of tariff rates from 20% or below shall be done within a time frame of 7 years. The rate of reduction shall be at a minimum of 5% quantum per reduction. A programme of reduction to be decided by each Member State shall be announced at the start of the programme.
- (c) For products with existing tariff rates of 20% or below as at 1 January 1993, Member States shall decide upon a programme of tariff reductions, and announce at the start, the schedule of tariff reductions. Two or more Member States may enter into arrangements for tariff reductions to 0%–5% on specific products at an accelerated pace to be announced at the start of the programme.

2 Subject to Articles 4 (1) (b) and 4 (1) (c) of this Agreement, products which reach, or are at tariff rates of 20% or below, shall automatically enjoy the concessions.

3 The above schedules of tariff reduction shall not prevent Member States from immediately reducing their tariff to 0%–5% or following an accelerated schedule of tariff reduction.

Article 5: Other Provisions

A Quantitative Restrictions and Non-Tariff Barriers

1 Member States shall eliminate all quantitative restrictions in respect of products under the CEPT Scheme upon enjoyment of the concessions applicable to those products.

2 Member States shall eliminate other non-tariff barriers on a gradual basis within a period of five years after the enjoyment of concessions applicable to those products.

B Foreign Exchange Restrictions

Member States shall make exceptions to their foreign exchange restrictions relating to payments for the products under the CEPT Scheme, as well as repatriation of such payments without prejudice to their rights under Article XVIII of the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) and relevant provisions of the Articles of Agreement of the International Monetary Fund (IMF).

C Other Areas of Cooperation

Member States shall explore further measures on border and non-border areas of cooperation to supplement and complement the liberalisation of trade. These may include, among others, the harmonisation of standards, reciprocal recognition of tests and certification of products, removal of barriers to foreign investments, macroeconomic consultations, rules for fair competition, and promotion of venture capital.

D Maintenance of Concessions

Member States shall not nullify or impair any of the concessions as agreed upon through the application of methods of customs valuation, any new charges or measures restricting trade, except in cases provided for this Agreement.

Article 6: Emergency Measures

1 If, as a result of the implementation of this Agreement, import of a particular product eligible under the CEPT Scheme is increasing in such a manner as to cause or threaten to cause serious injury to sectors producing like or directly competitive products in the importing Member States, the importing Member States may, to the extent and for such time as may be necessary to prevent or to remedy such injury, suspend preferences provisionally and without discrimination, subject to Article 6 (3) of this Agreement. Such suspension of preferences shall be consistent with the GATT.

2 Without prejudice to existing international obligations, a Member State, which finds it necessary to create or intensify quantitative restrictions or other measures limiting imports with a view to forestalling the threat of or stopping a serious decline of its monetary reserves, shall endeavour to do so in a manner, which safeguards the value of the concessions agreed upon.

3 Where emergency measures are taken pursuant to this Article, immediate notice of such action shall be given to the Council referred to in Article 7 of this Agreement, and such action may be the subject of consultations as provided for in Article 8 of this Agreement.

Article 7: Institutional Arrangements

1 The ASEAN Economic Ministers (AEM) shall, for the purposes of this Agreement, establish a ministerial-level Council comprising one nominee from each Member State and the Secretary General of the ASEAN Secretariat. The ASEAN Secretariat shall provide the support to the ministerial-level Council for supervising, coordinating and reviewing the implementation of this Agreement, and assisting the AEM in all matters relating thereto. In the performance of its functions, the ministerial-level Council shall also be supported by the Senior Economic Officials' Meeting (SEOM).

2 Member States which enter into bilateral arrangements on tariff reductions pursuant to Article 4 of this Agreement shall notify all other Member States and the ASEAN Secretariat of such arrangements.

3 The ASEAN Secretariat shall monitor and report to the SEOM on the implementation of the Agreement pursuant to the Article III (2) (8) of the Agreement on the Establishment of the ASEAN Secretariat. Member States shall cooperate with the ASEAN Secretariat in the performance of its duties.

Article 8: Consultations

1 Member States shall accord adequate opportunity for consultations regarding any representations made by other Member States with respect to any matter affecting the implementation of this Agreement. The Council referred to in Article 7 of this Agreement, may seek guidance from the AEM in respect of any matter for which it has not been possible to find a satisfactory solution during previous consultations.

2 Member States, which consider that any other Member State has not carried out its obligations under this Agreement, resulting in the nullification or impairment of any benefit accruing to them, may, with a view to achieving satisfactory adjustment of the matter, make representations or proposals to the other Member States concerned, which shall give due consideration to the representations or proposals made to it.

3 Any differences between the Member States concerning the interpretation or application of this Agreement shall, as far as possible, be settled amicably between the parties. If such differences cannot be settled amicably, it shall be submitted to the Council referred to in Article 7 of this Agreement, and, if necessary, to the AEM.

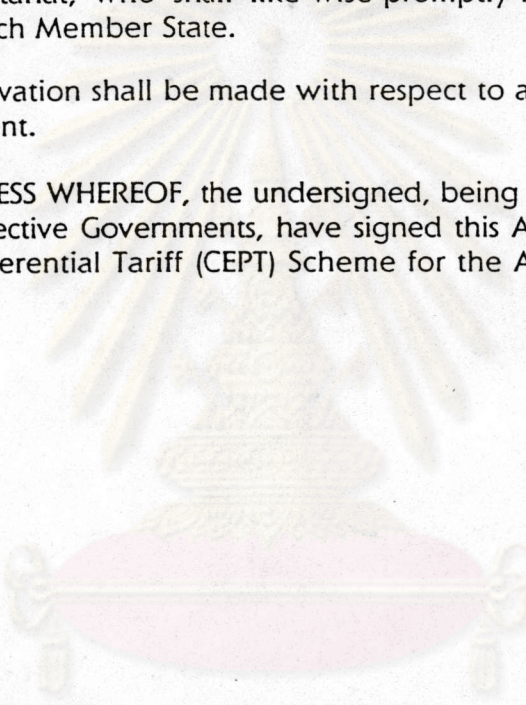
Article 9: General Exceptions

Nothing in this Agreement shall prevent any Member State from taking action and adopting measures, which it considers necessary for the protection of its national security, the protection of public morals, the protection of human, animal or plant life and health, and the protection of articles of artistic, historic and archaeological value.

Article 10: Final Provisions

- 1 The respective Governments of Member States shall undertake the appropriate measures to fulfil the agreed obligations arising from this Agreement.
- 2 Any amendment to this Agreement shall be made by consensus and shall become effective upon acceptance by all Member States.
- 3 This Agreement shall be effective upon signing.
- 4 This Agreement shall be deposited with the Secretary General of the ASEAN Secretariat, who shall like wise promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.
- 5 No reservation shall be made with respect to any of the provisions of this Agreement.

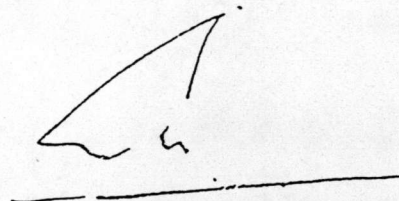
IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement on Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA).

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

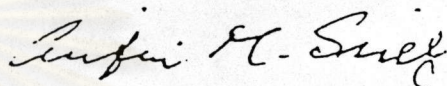
Done at Singapore, this 28th day of January, 1992 in a single copy in the English language.

For the Government of
Brunei Darussalam:

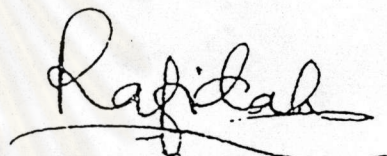
ABDUL RAHMAN TAIB
Minister of Industry and Primary Resources

For the Government of
the Republic of Indonesia:

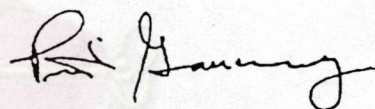
DR ARIFIN M SIREGAR
Minister of Trade

For the Government of Malaysia:

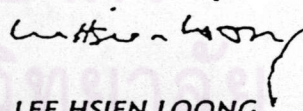
RAFIDAH AZIZ
Minister of International Trade and Industry

For the Government of
the Republic of Philippines :

PETER D GARRUCHO JR
Secretary of Trade and Industry

For the Government of
the Republic of Singapore:

LEE HSIEN LOONG
Deputy Prime Minister and
Minister for Trade and Industry

For the Government of
the Kingdom of Thailand:

AMARET SILA-ON
Minister of Commerce

SINGAPORE DECLARATION OF 1992

1. We, the Heads of State and Government of ASEAN, are encouraged by the achievements of ASEAN in the last twenty-five years, and are convinced that ASEAN cooperation remains vital to the well-being of our people.
2. Having reviewed the profound international political and economic changes that have occurred since the end of the Cold War and considered their implications for ASEAN, we declare that:
  - ASEAN shall move towards a higher plane of political and economic cooperation to secure regional peace and prosperity;
  - ASEAN shall constantly seek to safeguard its collective interests in response to the formation of large and powerful economic groupings among the developed countries, in particular through the promotion of an open international economic regime and by stimulating economic cooperation in the region;
  - ASEAN shall seek avenues to engage member states in new areas of cooperation in security matters; and
  - ASEAN shall forge a closer relationship based on friendship and cooperation with the Indochinese countries, following the settlement on Cambodia.

Political and Security Cooperation

3. In the field of political and security cooperation, we have agreed that:
  - ASEAN welcomes accession by all countries in Southeast Asia to the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia, which will provide a common framework for wider regional cooperation embracing the whole of Southeast Asia;
  - ASEAN will also seek the cognizance of the United Nations for the Treaty through such means as an appropriate Resolution. This will signify ASEAN's commitment to the centrality of the UN role in the maintenance of international peace and security as well as promoting cooperation for socio-economic development;
  - ASEAN could use established fora to promote external dialogues on enhancing security in the region as well as intra-ASEAN dialogues on ASEAN security cooperation (such as the regional security seminars held in Manila and Bangkok in 1991, and the workshops on the South China Sea held in Bali in 1990 and Bandung in 1991), taking full cognizance of the Declaration of ASEAN Concord. To enhance this effort, ASEAN should intensify its external dialogues in political and security matters by using the ASEAN Post-Ministerial Conferences (PMC);
  - ASEAN has made major strides in building cooperative ties with states of the Asia-Pacific region and shall continue to accord them a high priority;

- ASEAN will seek to realise the Zone of Peace, Freedom and Neutrality (ZOPFAN) and a Southeast Asian Nuclear Weapon Free Zone (SEANWFZ) in consultation with friendly countries, taking into account changing circumstances;
  - ASEAN will closely cooperate with the United Nations and the international community in ensuring the full implementation of the Peace Agreements signed in Paris in October 1991. ASEAN supports the Cambodian Supreme National Council in calling on the UN Secretary-General to despatch UNTAC as early as possible in order to preserve the momentum of the peace process and to implement the gains realised by the signing of the Paris Peace Agreement. ASEAN calls on all parties in Cambodia to seriously implement the process of national reconciliation which is essential to a genuine and lasting peace in Cambodia; and
  - ASEAN will play an active part in international programmes for the reconstruction of Vietnam, Laos and Cambodia.
4. Conscious of the central role of the United Nations in the post-Cold War world, we agree that:
- The proposed Summit of members of the United Nations Security Council should help shape the United Nations' role for the promotion of a more equitable international political and economic order, and for the democratisation of the United Nations' decision-making processes in order to make the organization truly effective in meeting its obligations;
  - ASEAN will participate actively in efforts to ensure that the United Nations is a key instrument for maintaining international peace and security; and
  - ASEAN will encourage all efforts to strengthen the United Nations, including its role and capabilities in peacekeeping and peacemaking, in accordance with the United Nations Charter.

Directions in ASEAN Economic Cooperation

5. In the field of economic cooperation, we have agreed that:
- To further accelerate joint efforts in enhancing intra-ASEAN economic cooperation, ASEAN shall adopt appropriate new economic measures as contained in the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation directed towards sustaining ASEAN economic growth and development which are essential to the stability and prosperity of the region;
  - ASEAN shall establish the ASEAN Free Trade Area using the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme as the main mechanism within a time frame of 15 years beginning 1 January 1993 with the ultimate effective tariffs ranging from 0% to 5%. ASEAN member states have identified the following fifteen groups of products to be included in the CEPT Scheme for accelerated tariff reductions:

- . vegetable oils
  - . cement
  - . chemicals
  - . pharmaceuticals
  - . fertiliser
  - . plastics
  - . rubber products
  - . leather products
  - . pulp
  - . textiles
  - . ceramic and glass products
  - . gems and jewellery
  - . copper cathodes
  - . electronics
  - . wooden and rattan furniture
-
- ASEAN shall increase investments, industrial linkages and complementarity by adopting new and innovative measures, as well as strengthening existing arrangements in ASEAN and providing flexibility for new forms of industrial cooperation;
  - ASEAN shall strengthen and develop further cooperation in the field of capital markets, and shall encourage and facilitate free movement of capital and other financial resources;
  - ASEAN shall further enhance regional cooperation to provide safe, efficient and innovative transportation and communications in frastructure network;
  - ASEAN shall also continue to improve and develop the intra-country postal and telecommunications system to provide cost-effective, high quality and customer-oriented services;
  - ASEAN shall adopt joint efforts to strengthen trade promotion and negotiations on ASEAN agricultural products in order to enhance ASEAN's competitive posture, and to sustain the expansion of ASEAN agricultural exports in the international markets;
  - ASEAN acknowledges that sub-regional arrangements among themselves, or between ASEAN member states and non-ASEAN economies could complement overall ASEAN economic cooperation;
  - ASEAN recognises the importance of strengthening and/or establishing cooperation with other countries, regional/multilateral economic organisations, as well as Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) and an East Asia Economic Causus (EAEC). With regard to APEC, ASEAN attaches importance to APEC's fundamental objective of sustaining the growth and dynamism of the Asia-Pacific region. With respect to an EAEC, ASEAN recognises that consultations on issues of common concern among East Asian economies, as and when the need arises, could contribute to expanding cooperation among the region's economies, and the promotion of an open and free global trading system;

- Further, recognising the importance of non-tariff and non-border areas of cooperation to complement tariff liberalisation in increasing regional trade and investment, ASEAN shall further explore cooperation in these areas with a view to making recommendations to the Fifth ASEAN Summit;
- ASEAN shall continue with its concerted efforts in the promotion of tourism, particularly in making the Visit ASEAN Year 1992 a success;
- ASEAN shall continue to step up cooperation in other economic-related areas, such as science and technology transfer and human resource development;
- ASEAN shall enhance cooperation and collective action in international in interregional fora as well as in international organisations and regional groupings. ASEAN shall also continue to enhance relations with its dialogue partners and other producing/consuming countries towards the advancement of the commodity sector in the region and in addressing international commodity issues;
- ASEAN recognises that sustained economic growth require considerable inputs of energy. As member states continue to industrialise and strengthen their industrial base, ASEAN shall focus and strengthen cooperation in energy security, conservation and the search for alternative fuels;
- ASEAN recognises the complementarity of trade and investment opportunities and therefore encourages, among others, increased cooperation and exchanges among the ASEAN private sectors, and the consideration of appropriate policies for greater intra-ASEAN investments;
- ASEAN shall continue to uphold the principles of free and open trade embodied in the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), and work towards maintaining and strengthening an open multilateral trading system;
- ASEAN shall work collectively to ensure that the Uruguay Round addresses the key concerns and interests of the ASEAN economies, and adopt a pragmatic and realistic approach, in using the Draft Final Text as at 20 December 1991 as a reasonable basis for completing negotiations; and
- ASEAN strongly urges major trading countries to settle their differences on agriculture and other areas, and likewise use the Draft Final Text to work towards an early and successful conclusion of the Uruguay Round.

Review of ASEAN's External Relations

6. In reviewing ASEAN's external relations, we have agreed that:
  - ASEAN, as part of an increasingly interdependent world, should intensify cooperative relationships with its Dialogue partners, namely Australia, Canada, the European Community, Japan, the Republic of Korea, New Zealand and the United States, and engage in consultative relationships with interested non-Dialogue countries and international organizations; and

- While ASEAN's cooperative relationships with the Dialogue partners have made significant progress, ASEAN should strengthen existing dialogue mechanisms and develop new ones where necessary for the enhancement of economic relations with these countries, especially ASEAN's major economic partners.

ASEAN Functional Cooperation

7. In the field of functional cooperation, we have agreed that:
  - The ASEAN member countries shall continue to enhance awareness of ASEAN among the people in the region through the expansion of ASEAN Studies as part of Southeast Asian Studies in the school and university curricula and the introduction of ASEAN student exchange programmes at the secondary and tertiary levels of education;
  - ASEAN should help hasten the development of a regional identity and solidarity, and promote human resource development by considering ways to further strengthen the existing network of the leading universities and institutions of higher learning in the ASEAN region with a view to ultimately establishing an ASEAN University based on this expanded network;
  - ASEAN functional cooperation shall be designed for a wider involvement and increased participation by women in the development of the ASEAN countries in order to meet their needs and aspiration. This cooperation shall also extend to the development of children to realise their full potential;
  - The ASEAN member countries shall continue to play an active part in protecting the environment by continuing to cooperate in promoting the principle of sustainable development and integrating it into all aspects of development;
  - ASEAN member countries should continue to enhance environmental cooperation, particularly in issues of transboundary pollution, natural disasters, forest fires and in addressing the anti-tropical timber campaign;
  - The developed countries should commit themselves to assist developing countries by providing them new and additional financial resources as well as the transfer of, and access to environmentally sound technology on concessional and preferential terms;
  - The developed countries should also help to maintain an international environment supportive of economic growth and development;
  - ASEAN looks forward to seeing these commitments reflected in the outcome of the United Nations Conference on Environment and Development in 1992 at Rio de Janeiro;
  - As Non-governmental Organization (NGOs) play an important role in social development, ASEAN shall encourage the exchange of information among NGOs in the region and help expand their participation in intra-ASEAN functional cooperation;

- ASEAN shall intensify its cooperation in overcoming the serious problem of drug abuse and illicit drug trafficking at the national, regional and international levels; and
- ASEAN shall make a coordinated effort in curbing the spread of AIDS by exchanging information on AIDS, particularly in the formulation and implementation of policies and programmes against the deadly disease.

Restructuring of ASEAN Institutions

8. To strengthen ASEAN, we have agreed that:
- ASEAN Heads of Government shall meet formally every three years with informal meetings in between;
  - The ASEAN organizational structure, especially the ASEAN Secretariat, shall be streamlined and strengthened with more resources;
  - The Secretary-General of the ASEAN Secretariat shall be redesignated as the Secretary-General of ASEAN with an enlarged mandate to initiate, advise, coordinate and implement ASEAN activities;
  - The Secretary-General of ASEAN shall be appointed on merit and accorded ministerial status;
  - The professional staff of the ASEAN Secretariat be appointed on the principle of open recruitment and based on a quota system to ensure representation of all ASEAN countries in the Secretariat;
  - The five present ASEAN Economic Committees be dissolved and the Senior Economic Officials Meeting (SEOM) be tasked to handle all aspects of ASEAN economic cooperation; and
  - A ministerial - level Council be established to supervise, coordinate and review the implementation of the Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA).

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DONE in Singapore, on the 28th day of January, 1992.

For Brunei Darussalam:

HAJI HASSANAL BOLKIAH
Sultan of Brunei Darussalam

For the Republic of Indonesia:

SOEHARTO
President

For Malaysia:

DR MAHATHIR BIN MOHAMAD
Prime Minister

For the Republic of the Philippines:

CORASON B. AQUINO
President

For the Republic of Singapore:

GOH CHOK TONG
Prime Minister

For the Kingdom of Thailand:

ANAND PIJIT
Prime Minister

คำแปล

ปฏิญญาสิงคโปร์ ปี 2535

(เฉพาะด้านเศรษฐกิจ)

.....

ทิศทางของความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

- เพื่อกระตุ้นความพยายามร่วมกัน ในการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ระหว่างกันภายในอาเซียนให้มากขึ้น อาเซียนจะนำมาตรการใหม่ ๆ ทางเศรษฐกิจ ตามที่ ปรากฏในข้อตกลงแม่บทว่าด้วยการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ มาใช้ในการค้า การ ขยายตัวและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความมั่นคงและความ เจริญก้าวหน้าของภูมิภาคนี้

- อาเซียนจะสร้างเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) โดยใช้ข้อตกลงการค้าเสรีภาคพื้น พิเศษร่วม (CEPT) เป็นตัวกลไกสำคัญที่จะทำให้สำเร็จภายในเวลา 15 ปี เริ่มจากวันที่ 1 มกราคม 2536 เพื่อให้ข้อตกลงในท้ายสุดเหลือร้อยละ 0-5 ประเทศสมาชิกอาเซียน ได้กำหนดสินค้า 15 กลุ่ม ในโครงการ CEPT ที่จะเร่งลดภาษีก่อนเป็นอันดับแรก ดังนี้

น้ำมันพืช	เยื่อกระดาษ
ซีเมนต์	สิ่งทอ
เคมีภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์เซรามิกและแก้ว
เภสัชภัณฑ์	อัญมณีและ เครื่องประดับ
ปุ๋ย	แคโรตที่ท่าจากทองแดง
พลาสติก	เครื่องใช้ไฟฟ้า
ผลิตภัณฑ์ยาง	เฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย
ผลิตภัณฑ์หนัง	

- อาเซียนจะขยายการลงทุน การเชื่อมโยงทางอุตสาหกรรม และการสนับสนุน ซึ่งกันและกัน โดยการริเริ่มมาตรการริเริ่มใหม่ ๆ ตลอดจนเสริมสร้างการค้าใน งาน ใน ปัจจุบันและหาทางสร้างความคล่องตัวด้วยรูปแบบใหม่ ๆ ของความร่วมมือทางอุตสาหกรรม

- อาเซียนจะเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือด้านตลาดเงินทุน รวมทั้งจะส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้เงินทุนและหลักทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยเสรี
- อาเซียนจะส่งเสริมความร่วมมือของภูมิภาค เพื่อให้มีเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและคมนาคมที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และมีการริเริ่มใหม่ ๆ
- อาเซียนจะปรับปรุง/พัฒนาระบบโทรคมนาคม และโทรคมนาคม ในประเทศสมาชิก เพื่อให้เกิดการบริการที่มีต้นทุนต่ำ คุณภาพสูง และเน้นประโยชน์ของผู้ใช้บริการ
- อาเซียนจะใช้ความพยายามร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างการส่งเสริมการค้าและการเจรจาเกี่ยวกับสินค้าเกษตรของอาเซียน ในอันที่จะส่งเสริมฐานะการแข่งขันและรักษาการขยายตัวในการส่งออกสินค้าเกษตรของอาเซียนในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- โดยที่ความร่วมมือในสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาษี และการควบคุมที่พรมแดนมีความสำคัญต่อการพยายามลด/เลิกภาษี ในด้านการค้าและการลงทุนของภูมิภาคที่กำลังขยายตัว อาเซียนจึงแสวงหาวิธีที่จะร่วมมือกันในสาขาเหล่านี้ต่อไป เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 5 (ปี 2538 ที่ประเทศไทย)
- อาเซียนจะใช้ความพยายามร่วมกันในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำให้การท่องเที่ยวอาเซียน 2535 เป็นผลสำเร็จ
- อาเซียนจะเพิ่มความร่วมมือในสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ เช่น การถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- อาเซียนจะส่งเสริมความร่วมมือและการปฏิบัติการณ์ร่วมกัน ในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศและระหว่างภูมิภาค รวมทั้งในองค์การระหว่างประเทศและกลุ่มภูมิภาคต่าง ๆ อาเซียนจะยังคงส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจาและประเทศผู้ผลิตและบริโภค เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสินค้าโภคภัณฑ์ในภูมิภาค และเพื่อการหารือปัญหาสินค้าโภคภัณฑ์ระหว่างประเทศ
- อาเซียนตระหนักดีว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง จำเป็นต้องนำพลังงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในขณะที่ประเทศสมาชิกกำลังพัฒนาอุตสาหกรรม และเสริมสร้างฐานของอุตสาหกรรม อาเซียนจะเน้นและเสริมสร้างความร่วมมือด้านความ

มั่นคงของพลังงาน การอนุรักษ์และการแสวงหาเชื้อเพลิงอื่น ๆ เป็นการทดแทน

- อาเซียนตระหนักดีว่า วิกฤตทางการค้าและการลงทุนย่อมเสริมซึ่งกันและกัน จึงพยายามก่อให้เกิดความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนกันให้มากขึ้น ในระหว่างภาคเอกชนของอาเซียน ตลอดจนให้มั่นนโยบายสำหรับการลงทุนภายในอาเซียนในวงที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

- อาเซียนจะดำรงไว้ซึ่งหลักการของการค้าเสรีและเปิดกว้าง ภายใต้ข้อตกลงทั่วไปด้านภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และจะพยายามรักษาและเสริมสร้างระบบการค้าหลายฝ่ายที่เปิดกว้าง

- อาเซียนจะดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้การเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ได้มีการเจรจาเกี่ยวกับประเด็นสนใจที่สำคัญของอาเซียน และให้มีการยอมรับวิถีทางที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยใช้ร่างแนวการเจรจาขั้นสุดท้ายที่ออกเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2534 เป็นพื้นฐานสำหรับการเจรจา

การปรับโครงสร้างขององค์กรอาเซียน

- ให้ยกเลิกคณะกรรมการเศรษฐกิจในปัจจุบันทั้ง 5 คณะโดยที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจ (SEOM) ได้รับมอบให้ดูแลความร่วมมือด้านเศรษฐกิจของอาเซียนแทนทั้งหมด

- จะมีการตั้งคณะกรรมการระดับรัฐมนตรีขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลประสานและทบทวนการดำเนินงานภายใต้ข้อตกลง CEPT สำหรับ AFTA

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ชีวประวัติย่อ ของนายอานันท์ ปันยารชุน

- เกิด 9 สิงหาคม 2475
- การศึกษา ปริญญาตรี (นิติศาสตร์) เกียรตินิยม จากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์
กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
- ตำแหน่งสำคัญ เลขานุการตรี สหประชาชาติ (2498)
- ทางราชการ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (2502)
เอกอัครราชทูตประจำสหประชาชาติ (2510)
เอกอัครราชทูตประจำสหรัฐอเมริกา (2515)
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ (2520)
เอกอัครราชทูตประจำสาธารณรัฐเยอรมัน (2520-2522 ลาออก)
- ตำแหน่งสำคัญ รองประธานสหยูเนียน กรุ๊ป (2522)
- ทางธุรกิจ ประธานกรรมการบริษัท สपोर्ट เอช จำกัด (2523)
กรรมการบริษัท ไอพีเอ็ม จำกัด (2525)
กรรมการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (2527)
ประธานกรรมการบริหารสหยูเนียน กรุ๊ป (2528-2533)
- ตำแหน่งอื่น ๆ อุปนายกสมาคมอุตสาหกรรมไทย (2523-2530)
ประธานมนตรีการค้าและอุตสาหกรรมอาเซียน (2525-2526)
รองประธานสภาอุตสาหกรรม (2531-2532)
ประธานสภาอุตสาหกรรม (2533)
- สถานะทางครอบครัว สมรสกับม.ร.ว.สศศรี (จักรพันธ์) ปันยารชุน มีบุตร 2 คน
- ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (ครั้งแรก)
2 มีนาคม 2534 - 21 มีนาคม 2535

ภาคผนวก ค

(ตราครุฑ)

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ 218/2534

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของอาเซียน
ในด้านศุลกากร

.....

เพื่อให้การส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างอาเซียนบรรลุเป้าหมาย และ
เพื่อสร้างแนวทางที่ถาวรและต่อเนื่องในการผนึกกำลัง เพื่อประโยชน์ในการเจรจาต่อรอง
กับประเทศคู่เจรจาและการเจรจากับกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่กำลังรวมตัวกันสร้างตลาด
เดียวในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความ
ร่วมมือของอาเซียนในด้านศุลกากรขึ้นประกอบด้วย

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	ประธานคณะกรรมการ
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	คณะกรรมการ
3. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	คณะกรรมการ
4. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	คณะกรรมการ
5. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ เกษมสโมสร เกษมศรี)	คณะกรรมการ
6. ปลัดกระทรวงการคลัง	คณะกรรมการ
7. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	คณะกรรมการ
8. ปลัดกระทรวงพาณิชย์	คณะกรรมการ
9. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	คณะกรรมการ
11. อธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ	คณะกรรมการ

คณะกรรมการ Steering Committee

เพื่อจัดทำ Conceptual Paper *

.....

1. ปลัดกระทรวงการคลัง	ประธานคณะกรรมการ
2. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	คณะกรรมการ
3. ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	คณะกรรมการ
4. ปลัดกระทรวงพาณิชย์	คณะกรรมการ
5. อธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ	คณะกรรมการ
6. อธิบดีกรมเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ	คณะกรรมการ
7. อธิบดีกรมศุลกากร	คณะกรรมการ
8. ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
9. ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
10. ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	คณะกรรมการ
11. นายอานวย วีรวรรณ	คณะกรรมการ
12. นายณรงค์ชัย อัครเศรณี	คณะกรรมการ
13. นายวุฒิชัย พงษ์ประสิทธิ์	คณะกรรมการ
14. นายจักรมณฑ์ ผาสุกวณิช	คณะกรรมการ
15. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	คณะกรรมการและเลขานุการ
16. นายสมชัย ฤชุพันธุ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวในการประชุมของคณะกรรมการเตรียมการแผนเร่งรัดความร่วมมือของอาเซียนในด้านศุลกากรครั้งที่ 1/2534 ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2534 และคณะกรรมการดังกล่าวมีการประชุมครั้งที่ 1/2534 ในวันที่ 6 สิงหาคม 2534

ภาคผนวก ง

สำเนาบันทึกการหารือข้อราชการ

ระหว่าง

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย

กับ

นายกรัฐมนตรีแห่งสิงคโปร์

24 มิถุนายน 2534

(เฉพาะเรื่องการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน)

.....

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2534 ระหว่างเวลา 14.00 - 14.40 น. ฯพณฯ นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ได้หารือข้อราชการกับนายโรเกะ ฌอก ตง นายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ ที่ห้องงาซ่าง ดิกลันดิมาตริ ทำเนียบนายกรัฐมนตรี โดยมีผู้เข้าร่วมการหารือปรากฏในเอกสารแนบท้ายบันทึกนี้ และผลการหารือพอสรุปได้ดังนี้

1. คำกล่าวนำ

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ยินดีต้อนรับและรู้สึกเป็นเกียรติ ที่ได้พบนายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ ที่กรุงเทพฯ ไม่นานนักหลังจากที่ได้ไปเยือนสิงคโปร์อย่างเป็นทางการ และหวังว่าการมาเยือนครั้งนี้คงได้ผลสมความมุ่งหมาย

นรม. สิงคโปร์ ขอบขอบคุณสำหรับการต้อนรับที่อบอุ่น แต่เดิมนั้นประสงค์จะมาเยือนไทย ก่อนที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีจะไปสิงคโปร์ แต่สำหรับเพื่อนแล้วคงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงพิธีการทูตนัก ทั้งนี้ก็รู้สึกยินดียิ่งที่ได้มีโอกาสด้อนรับ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีที่สิงคโปร์ และมีโอกาสมาพบวันนี้เพื่อสานต่อสิ่งที่หารือกันมาแล้ว

2. ความร่วมมือเชิงแข่งขัน (competitive cooperation)

นรม. สิงคโปร์ เรื่องที่ประสงค์จะหารือต่อก็คือความคิดของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับความร่วมมือเชิงแข่งขันกันของอาเซียน เพราะรู้สึกว่าจะคิดเห็นทำนองเดียวกัน

ในเรื่องอนาคตของอาเซียนด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพราะเห็นอยู่แล้วว่าทั้งยุโรปและอเมริกาเหนือกำลังรวมตัวเป็นกลุ่ม ๆ และคงจะหาทางเจาะตลาดยุโรปเข้าไปได้ยาก อาจมีการตั้งมาตรการปกป้อง ส่วนทางอเมริกาเหนือก็มีเขตการค้าเสรีของตนและคงพยายามเจรจากับเราแยกทีละประเทศเพื่อให้ได้ผลดีมากที่สุดแก่เขา เราจึงต้องพยายามรวมตัวกัน แนวคิดเรื่อง EAEG ของ คร.มหาเชร์ นั้นดีในระยะยาว แต่ในขณะนี้คงต้องเน้นที่อาเซียนก่อน จึงใคร่ถาม ๗๗๗ นายกรัฐมนตรีว่ามีความคาดหวังหรือมองความร่วมมือเชิงแข่งขันนี้อย่างไร

๗๗๗ นายกรัฐมนตรี จากการหารือกับนายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ และกับรัฐมนตรีอาวุโส ลี กวน ยู นั้นก็เห็นพ้องกันว่า ก่อนจะเริ่มเข้าไปสู่วงใหญ่อย่าง EAEG หรือ APEC เราควรทำอาเซียนให้ดีที่สุดก่อน หากเราเข้าไปโดยอาเซียนเองไม่มีจุดประสงค์ชัดเจน เราก็จะถูกใช้เป็นเครื่องมือ (manipulated) โดยมหาอำนาจ อาเซียนก็จะค่อย ๆ สลาย (deluted) โดยเฉพาะด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจ จากจุดนี้ก็จะเห็นว่าการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งต่อไปนี้จะเปลี่ยนที่สำคัญมาก

หลังการหารือไทยก็ได้ตั้งคณะกรรมการโดยมีรัฐมนตรีคลังเป็นประธาน เน้นเฉพาะเรื่องโครงสร้างภาษีและศุลกากรว่า จะประสานให้ผสมกลมกลืนกันได้อย่างไร ในอดีตเราปล่อยอาเซียนให้ส่อลอยไปเรื่อย ๆ หากเราสามารถวางวัตถุประสงค์ให้อาเซียนมุ่งไปที่การสร้างเขตการค้าเสรี (Free Trade Area-FTA) โดยกำหนดระยะเวลาที่จะลดและประสมประสานระบบภาษีกันก็จะเป็นการดี ช่วงเวลานี้ก็พอเหมาะด้วย การแก่งแย่งการลงทุนจากต่างประเทศก็น้อย และประเด็นการเมืองที่จะทำให้เราหันเหจากความสนใจด้านเศรษฐกิจก็ลดลง (เช่น ปัญหาแกมพูชา เราก็เพล่า ๆ มีอยู่แล้ว) ดังนั้นรัฐบาลก็ควรจะทำให้เวลาและความคิดที่จะร่วมมือทางเศรษฐกิจกันอย่างจริงจัง เพื่อมุ่งสู่ FTA ในอาเซียนใน 10-20 ปีข้างหน้า ในอดีตเมื่อพูดถึงอุปสรรคก็มักจะกล่าวหาว่าเศรษฐกิจของเราแข่งขันกันเอง แต่สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจได้เปลี่ยนไปอย่างมาก ในระยะ 3-4 ปีหลังนี้ประเด็นการแข่งขันกันเองได้ลดความรุนแรงลงไป หากเราสามารถควบคุมการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจของเราและหันมาสู่ความร่วมมือโดยรักษาความสามารถในการแข่งขันไว้ก็จะเป็นสิ่งที่เราควรกระทำหวังว่าคณะกรรมการคงจะมีผลการศึกษามาออกภายในอีก 2-3 เดือน

อาจจะในเดือนกันยายน หากเป็นไปได้อีกก็อยากจะให้สิงคโปร์ให้ข้อคิดจากสิงคโปร์ก่อนที่ฝ่ายไทยจะผลิตเป็นเอกสารออกมา และประสงค์จะให้ประเทศอาเซียนอื่น ๆ เสนอความเห็นมาด้วย เอกสารนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเอกสารของไทย แต่อาจเป็นเพียงการริเริ่มจากไทยเท่านั้น

นรม. สิงคโปร์ เอกสารนั้น หากมีเจ้าของร่วมมากเท่าไรได้ก็น่าจะยิ่งดี สิงคโปร์เองสนับสนุนด้านการค้าเสรีอยู่แล้ว ฟิลิปปินส์มีแนวเสนอนี้อย่างใหญ่ (grandiose) แต่ทำไม่ค่อยได้ มาเลเซียก็คงจะไม่ขัดข้อง ภูมิศาสตร์ตั้งอยู่ที่อินโดนีเซียซึ่งเสนอให้สร้างกรอบภาษีร่วมที่มีประสิทธิภาพ (Common Effective Tariff-CET) ในผลิตภัณฑ์บางประเภทหรืออุตสาหกรรมบางกลุ่ม และต่อไปก็คงจะครอบคลุมได้หมดในอนาคต น่าจะพยายามนำความคิดของอินโดนีเซียมาประยุกต์ให้กลมกลืนเข้ากันได้ อาจพยายามใช้คำของอินโดนีเซียด้วยได้ก็ดี

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีพาณิชย์ของไทย ได้เดินทางไปหารือกับฝ่ายอินโดนีเซียมาบ้างแล้ว แต่ไทยอยากจะใช้วิธี sectoral approach มากกว่าที่จะเลือกตัวสินค้าซึ่งคงใช้เวลานานมาก ดังนั้นจึงประสงค์ให้มีการปรับระบบภาษีให้ผสมกลมกลืน (harmonized tariff) มากกว่า เมื่อประชุมคณะทำงานแล้วอาจจะเชิญเอกอัครราชทูตอินโดนีเซียมาปรึกษาและยินดีรับแนวความคิดเพิ่มเติมเป็นช่วง ๆ หรือจะส่งคณะกรรมการด้วยก็ได้ ยิ่งมากคนคิดก็น่าจะยิ่งดี แต่ไม่ควรให้เป็นการประชุมแบบของอาเซียนซึ่งมีพิธีการมากเกินไป ควรให้ง่าย ๆ แต่ได้ผลงานอย่างของประชาคมยุโรปมากกว่าให้มี working lunch และ working dinner มากขึ้น อาเซียนควรมีทั้งที่เป็นสถาบันทางการและประชุมทำงานกันอย่างไม่เป็นทางการด้วย

นรม. สิงคโปร์ **ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี** มีกำหนดระยะเวลาไว้หรือไม่

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ช่วงแรกคงจะ 10 ปีและช่วงต่อไปให้ได้นาน 20 ปี แต่ไม่ว่าเราจะวางแผนอย่างไรสำหรับอนาคตของอาเซียน เราควรจะต้องคิดถึงเพื่อนบ้านอื่น ๆ ของเราด้วย คือ ประเทศในกลุ่มอินโดจีนและพม่า เราควรคำนึงถึงผลประโยชน์ในอนาคตของประเทศเหล่านี้ ควรจะให้ความเจริญรุ่งเรืองด้วยกัน ในระยะยาวกลุ่ม 6 ประเทศอาเซียนกับ 4 ประเทศเพื่อนบ้านจะสามารถเป็นแรงผลักดัน EAEG หรือแม้แต่ APEC ได้

นรม.สิงคโปร์ ในฐานะกลุ่มที่จะต่อรองกับสหรัฐฯ หรือกลุ่มอื่น ๆ นั้น ประเทศอาเซียนน่าจะตกลงหาแผนการและขยายตัวออกไป คร.มหาเธร์ เสนอ EAEG ก็เพื่อเป็นเวทีให้ประเทศต่าง ๆ มาร่วมมือกัน เราได้รับได้ทั้ง EAEG และความคิดของ ๗๗ นายกรัฐมนตรี ให้มีโครงการแล้วก็พัฒนาไปจากนั้น

๗๗ นายกรัฐมนตรี พื้นฐานของความคิดของ๗๗นายกรัฐมนตรีนั่นเป็นเรื่องเศรษฐกิจ แต่ผลลัพธ์ที่ออกมาอาจมีนัยทางการเมืองด้วย หากเราไม่มีโครงสร้างภาษีร่วมภายในระยะเวลาที่กำหนด เราก็อาจจะถูกมหาอำนาจใช้ (exploit) ขณะนี้เราเองไม่มีภัยคุกคามที่จะให้เราาร่วมกันทางเศรษฐกิจ เราจึงต้องหาเครื่องจูงใจให้เราาร่วมกัน เราคงต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอีกมากเพื่อทำให้เข้าใจว่าความคิดต่าง ๆ ของเรามีมาได้ขัดแย้งกันเลย

นรม.สิงคโปร์ ข้อเสนอทั้งหลายของ๗๗ นายกรัฐมนตรีก็คือ CET ของอินโดนีเซีย ก็คือ EAEG ของมาเลเซียก็คือ และแม้แต่ของฟิลิปปินส์นั้น หากจะทำให้เป็นไปได้จริง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพก็ต้องไปด้วยกันได้ สอดคล้องกัน และครอบคลุมแนวคิดทั้งหมด คงจะออกมาเป็นขั้นตอน เช่น เริ่มต้นด้วยความร่วมมือในอาเซียน ตามด้วย EAEG แล้วค่อยไป APEC ทั้งนี้อยากจะให้เห็นเอกสารของไทยโดยเร็ว เพื่อสามารถให้ความคิดเห็น รวมทั้งจะช่วยผลักดันต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ตารางสรุปผลกระทบจากการใช้ระบบอัตราภาษีศุลกากรพิเศษร่วม
เพื่อการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (CEPT FOR AFTA)

หมวดสินค้า	ผลกระทบ
สิ่งทอ	โอกาสในการขยายตลาดส่งออกจะเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขณะที่จะมีแหล่งวัตถุดิบบางประเภทถูกลง
อัญมณีและเครื่องประดับ	มีความได้เปรียบทั้งในด้านวัตถุดิบ แรงงานฝีมือ เมื่อเทียบกับอาเซียนด้วยกัน โอกาสในการส่งออกจึงมีมากขึ้น
ซีเมนต์	โอกาสในการส่งออกจะมากขึ้นจากกำลังการผลิตที่เหลือเกินความต้องการ ตั้งแต่ปลายปี 2535
ผลิตภัณฑ์หนัง	โอกาสในการขยายการส่งออกค่อนข้างน้อย เนื่องจากตลาดเครื่องหนังในอาเซียนค่อนข้างเล็ก และผู้ส่งออกมุ่งไปตลาดยุโรปและอเมริกามากกว่า
เครื่องใช้ไฟฟ้า	จะส่งผลกระทบต่อผู้ผลิต และจะถูกแข่งขันจากสินค้านำเข้า เนื่องจากปัจจุบันมีการคุ้มครองจากรัฐบาลสูง ส่วนในอุตสาหกรรมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เช่น IC นั้น โอกาสในการส่งออกไปตลาดสิงคโปร์ซึ่งเป็นตลาดสำคัญของไทยไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันภาษีเป็น 0 อยู่แล้ว
เยื่อกระดาษ	มีผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าของไทยจากอาเซียนในปัจจุบันก็ต่ำเพียงร้อยละ 5 และไทยมีการนำเข้าเยื่อกระดาษจากอาเซียนน้อยมาก ขณะที่แต่ละประเทศรวมทั้งไทยยังต้องพึ่งพิงการนำเข้าอยู่มาก
น้ำมันพืช	ได้รับผลกระทบในทางลบเนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับน้ำมันปาล์มจากมาเลเซียซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่าของไทยมาก

ตารางสรุปผลกระทบจากการใช้ระบบอัตราภาษีศุลกากรพิเศษร่วม
เพื่อการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (CEPT FOR AFTA) (ต่อ)

หมวดสินค้า	ผลกระทบ
ผลิตภัณฑ์ยาง	ผลิตภัณฑ์ประเภทยางแท่ง ยางเครพ ฉุนยางและฉุนมือยาง จะได้รับผลกระทบด้านลบ เนื่องจากไทยมีอัตราภาษีที่สูงที่สุดในอาเซียน ขณะที่ประสิทธิภาพการผลิตฉุนยางและฉุนมือยางต่ำกว่าของมาเลเซีย
เฟอร์นิเจอร์ไม้และหวาย	ไม่มีผลกระทบต่อผู้ผลิตในประเทศจากการทุ่มตลาด เนื่องจากปัจจุบันมีภาษีเป็น 0 อยู่แล้ว ขณะที่การส่งออกอาจไม่ขยายนัก เนื่องจากไทยขาดแคลนวัตถุดิบหวายและไม้เนื้อแข็ง
เซรามิกและผลิตภัณฑ์แก้ว	ตลาดส่งออกจะขยายตัวสูง เนื่องจากไทยมีความได้เปรียบในด้านแหล่งวัตถุดิบและประสิทธิภาพการผลิต
ปู	มีผลกระทบในทางบวกแต่น้อยมาก เนื่องจากไทยยกเว้นการเก็บภาษีขาเข้าปูเพื่อการเกษตรจากแหล่งนำเข้าอื่น ๆ เช่นกัน กอปรกับประเทศผู้ผลิตปูในอาเซียนยังมีความต้องการใช้ภายในประเทศอยู่ในเกณฑ์สูง
พลาสติก	เม็ดพลาสติกได้รับผลกระทบในทางลบ เนื่องจากเกือบทุกประเทศในอาเซียนมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าของไทย เนื่องจากมีแหล่งปิโตรเลียม ส่วนผลิตภัณฑ์พลาสติกจะได้รับผลกระทบในทางบวกในระยะยาว จากต้นทุนการผลิตที่ต่ำลงคือเม็ดพลาสติก ขณะที่โอกาสในการขยายตลาดส่งออกจะเพิ่มขึ้น
เคมีภัณฑ์และเภสัชภัณฑ์	เป็นผลดีต่อผู้ผลิตอุตสาหกรรมเคมีชั้นกลางและปลาย โดยช่วยลดต้นทุนการนำเข้าเคมีภัณฑ์ขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นวัตถุดิบ และขยายปริมาณการค้าในอาเซียนเพิ่มขึ้น

ตารางสรุปผลกระทบจากการใช้ระบบอัตราภาษีศุลกากรพิเศษร่วม
เพื่อการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (CEPT FOR AFTA) (ต่อ)

หมวดสินค้า

ผลกระทบ

แครโศคที่ทำจากทองแดง มีผลกระทบไม่มากนัก เพราะอัตราภาษีของไทยในปัจจุบัน
อยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 2.5) กอปรกับประเทศนำเข้า
สำคัญของไทยไม่อยู่ในอาเซียน

ที่มา: คัดแปลงจาก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, เขตการค้าเสรีอาเซียน:ประเทศ
คู่ค้าสำคัญ (กรุงเทพฯ: สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2535), หน้า 14-15.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายเสวก มีลาภกิจ เกิดวันที่ 5 มิถุนายน 2508 ที่ตำบลประตูลี้ อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเปรี๊ญธรรม 9
ประโยค (ขณะเป็นสามเณร) ในปี 2530 และพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
(การเมืองการปกครอง) คณะสังคมศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 1) จากมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ในปี 2531 เคยเดินทางไปปฏิบัติงาน ณ เมืองฟริมอนท์ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างปี 2531-2533 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2534

ศูนย์วิทยพัรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย